

Голас Радзімы

№ 19 (1383)

МАЙ 1975 г.

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

ГОД ВЫДАННЯ 20-ТЫ

ЦАНА 2 КАП.

У Беларускай сталіцы юбілейныя ўрачыстасці, прысвечаныя 30-годдзю Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне, пачаліся сходам у Палацы спорту (здымак злева); справа (зверху ўніз) — кіраўнікі Кампартыі Беларусі ўскладаюць вянкi ад Цэнтральнага камітэта КПБ да абеліска на плошчы Перамогі; гірлянды кветак кладуцца на Курган Славы; мітынг працоўных Міншчыны ў Хатыні.

ДА НАРОДАЎ,
ПАРЛАМЕНТАЎ
І ЎРАДАЎ

Трыццаць гадоў назад скончылася самая кровапралітная, самая разбуральная вайна ў сусветнай гісторыі. Перамога ў гэтай найвялікшай з войнаў над фашызмам і мілітарызмам стала важным рубяжом у лёсе чалавецтва.

У памяці свабодалюбівых народаў яна на вякі пакінула глыбокае пачуццё гордасці і смутку.

Гордасці — таму, што тады былі зломлены сілы, якія неслі рабства цэлым народам пад чорным сцягам фашызму, расізму і шавінізму.

Смутку — таму, што перамога неймаверна дорага каштавала. Яна была аплачана жыццём дзесяткаў мільёнаў мужчын, жанчын і дзяцей, каласальнымі разбурэннямі, разарэннем многіх дзяржаў.

Маштабы панесеных страт велізарныя. Цяжар ахвяр бязмерны. Але яны не былі дарэмна.

Салдаты з усіх кантынентаў, якія змагаліся з арміямі гітлераўскай Германіі і мілітарскай Японіі, партызаны, барацьбіты Супраціўлення, падпольшчыкі-антыфашысты, людзі, якія кавалі перамогу ў тыле, — яны не шкадавалі жыцця ў баях і не бераглі сябе дзеля абароны сваёй Радзімы, сваіх ідэалаў, свайго дома, сваёй сям'і. Яны хацелі назаўсёды збавіць чалавецтва ад жахаў вайны. Яны ішлі на вялікую бітву, спадзеючыся і марачы заваяваць трывалы, справядлівы і дэмакратычны мір. І іх гераічныя намаганні далі свой плён, прывялі да велізарных змен. Адбыліся сацыяльныя і палітычныя зрухі найвялікшага значэння, і была створана — упершыню ў гісторыі — аб'ектыўная магчымасць выключэння сусветнай вайны з жыцця чалавецтва.

Трыццаці гадавіна заканчэння другой сусветнай вайны — гадавіна асаблівава. Мы адзначаем яе ў новай, больш спрыяльнай абстаноўцы. Еўропа і свет у цэлым рэальна наблізіліся да ажыццяўлення той высокай мэты, да якой імкнуліся народы антыгітлераўскай калаліцы. У адносінах паміж дзяржавамі ўсё больш усталёўваюцца прынцыпы раўнапраўя, суверэнітэту, адмаўлення ад прымянення сілы.

Шлях да гэтага быў няпросты. Усе трыццаць гадоў ішла цяжкая і ўпартая барацьба. Яна і сёння яшчэ не скончылася.

«Халодная вайна» на дзесяцігоддзі затрымала ўзвядзенне будынка міру. Агрэсіўныя, рэакцыйныя колы спрабавалі з пазіцыі сілы навязаць такі парадак

[Заканчэнне на 4-й стар.]

ПАМЯЦЬ СЭРЦА

БЕЛАРУСЬ СВАТКУЕ 30-Ю ГАДАВІНУ ПЕРАМОГІ
САВЕЦКАГА НАРОДА ў ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ
ВАЙНЕ

Група ветэранаў горада Мінска — былых франтавікоў, падпольшчыкаў і партызан у беларускім Дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Злева направа—С. КРЭМНЕУ, Герой Савецкага Саюза П. КАЛЕСНІКАУ, Ф. НІСКОУСКІ, А. ЗАХАРАВА, М. КАРАСІК, З. КОРЖ, К. МАРОЗАУ, Герой Савецкага Саюза С. ЖЫГАРАУ, С. ЛЕНЧЫКАУ, Б. ЗІНЕВІЧ, Герой Савецкага Саюза В. МІЧУРЫН, Е. СЯРКОВА, Герой Савецкага Саюза В. МАКАРАУ і І. ГОЛТЭР.

СВЯТА САВЕЦКАГА ДРУКУ

5 мая, дзень выхаду першага нумара газеты «Правда», у нашай краіне адзначаецца як Дзень друку.

Урачысты сход журналістаў і актывістаў прэсы, работнікаў выдавецтваў і паліграфіі, з удзелам прадстаўнікоў партыйных і савецкіх органаў, грамадскіх арганізацый і калектываў працоўных Мінска адбыўся з гэтай нагоды ў памяшканні Рускага драматычнага тэатра БССР імя М. Горкага.

СЫШОЎ 500-ТЫСЯЧНЫ МАЗ

Напярэдадні светлага дня Перамогі на Мінскім аўтамабільным заводзе адбылася знамянальная падзея: з галоўнага канвера сышоў 500-тысячны МАЗ. Права сабраць юбілейны аўтасамазвал было прадастаўлена лепшай змене зборшчыкаў, кіруюмай І. Карыневічам.

З прычыны выпуску паўмільённага МАЗа на цэнтральнай плошчы Мінскага аўтазавода адбыўся многалюдны мітынг.

З прававой на мітынг выступіў сакратар ЦК КПБ А. Смірноў. Ён горада павіншаваў аўтазаводцаў з выдатнай працоўнай перамогай і зачытаў прывітання ЦК КПБ і Савета Міністраў рэспублікі калектыву завода.

МЕДАЛІ ВЕТЭРАНАМ
Сталаявар Валяцін Шчарбіна — адзін з самых паважаных людзей на Мінскім трактарным

заводзе. Напярэдадні свята 30-годдзя Вялікай Перамогі грудзі знатнага рабочага ўпрыгожыла яшчэ адна ўзнагарода — медаль «Ветэран працы».

Сотні трактарзаводцаў, якія прыйшлі ў свой Палац культуры, горада віталі ўручэнне такіх жа ўзнагарод удзельніку грамадзянскай вайны, ветэрану айчыннага трактарабудавання, цяпер начальніку аддзела Міхаілу Шаршэву, заслужанаму работніку прамысловасці рэспублікі, нязменнаму кіраўніку заводскай хімічнай лабараторыі Аляксандры Загаецкай, брыгадзіру заточнікаў Мікалаю Скварцоў, наладчыку кавальскіх машын Аляксандру Філіпаву.

УСТАЮЦЬ АБЕЛІСКИ

Два абеліскі ў памяць аб войнах-земляках адкрыліся ў саўгасе «Доктаравічы» Капыльскага раёна — на цэнтральнай сядзібе побач з музеем баявой і працоўнай славы і ў брыгадзе Гарнастайлава. У вёсцы Душава калгаса «Пралетарый» скульптурнай групай будае ўвекавечана месца, дзе зімой 1943 года гітлераўскія каты спалілі жывымі ў хаце 36 жанчын і дзяцей.

Да 30-годдзя Вялікай Перамогі адкрыліся мемарыяльныя комплексы войнах-землякам і партызанам, што загінулі ў бітвах з фашызмам, у вёсках Старыца і Грозава. На бетонных стэлах выбіты імёны больш як 700 чалавек.

Васью мемарыяльны-

мі плітамі адзначаны месцы першых баёў партызан з акупантамі ў 1942 годзе ў вёсках Гнілуха і Вялікая Раёўка, а таксама месцы стварэння партызанскіх атрадаў у вёсках В. Прусы, В. Раёўка, Смалічы. Мемарыяльны сквер закладзены ў вёсцы Жавалкі.

НАВУКА ў БАЯВЫМ СТРАІ

У лабараторыях, канструктарскіх бюро і на даследнай вытворчасці Акадэміі навук БССР працуюць каля 800 ветэранаў вайны. Яны мужна змагаліся з фашысцкімі захопнікамі на франтах, у партызанскіх атрадах і ў падполлі, самааддана працавалі ў тыле.

Напярэдадні 30-годдзя Вялікай Перамогі, надзеўшы баявыя ордэны і медаль, узнагароды за доблесную працу, сабраліся ветэраны ў вялікай канферэнц-зале АН БССР, каб падвесці вынікі работы акадэміі за тры пасляваенныя дзесяцігоддзі. Тут 5 мая адбылася навуковая сесія агульнага сходу Акадэміі навук БССР, прысвечаная 30-годдзю Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне.

УСЯЛЯЮЦА ў НОВЫЯ ДАМЫ

Праўленне калгаса «Савецкая Беларусь» Нараўлянскага раёна вялікія сродкі выдаткоўвае на жыллёвае будаўніцтва. Жылі і сёлета свята Першамай і Вялікай Перамогі многія хлебаробы сустрэлі ў новых кватэрах. Наваселлі справілі дзяркі Л. Цалка, Р. Ільчонак, маладыя спецыялісты М. Явар, А. Лаўшук, механізатары Р. Маслак, пастух А. Маслак, палывод Р. Жураўскі і іншыя. Усяго на сродкі калгаса за апошні час пабудавана каля 20 дамоў.

Удзельнік Вялікай Айчыннай вайны заслужаны будаўнік рэспублікі Герой Сацыялістычнай Працы Аляксандр ГРОМАУ. 25 год ён узводзіць у Мінску жылыя дамы.

Фота Г. УСЛАВАВА.

ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ

СПРАВЫ І ЛЮДЗІ ПАРТЫЗАНСКАГА КРАЮ

Як адміністрацыйна-тэрытарыяльная адзінка Полацка-Лепельскага раёна на карце Беларусі не існуе. Аднак яна добра знаёма кожнаму жыхару рэспублікі. У гады вайны савецкага народа супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў гэта зона, размешчаная на важным стратэгічным напрамку, які

злучае Мінск і Маскву, аблэражаная густой сеткай чыгунак і шасейных дарог, стала калыскай партызанскага руху ў Беларусі. Адсюль народныя месціцы маглі наносіць найбольш адчувальныя ўдары па акупантах. А дрымучыя лясы былі іх верным саюзнікам. Аб іх цёпла сказана ў адной з бел-

ларускіх песень: «Ой, бярозы ды сосны, партызанскія сёстры...»

Партызанскі рух нарадзіўся ў гэтых месцах у першыя ж дні фашысцкай акупацыі. Спачатку гэта былі невялікія групы і атрады. Яны ўсё часцей ўзгаднялі свае дзеянні, аб'ядноўваліся ў буйныя падраздзяленні. У 1942 годзе ў Полацка-Лепельскай зоне дзейнічала ўжо цэлае злучэнне з 16 брыгад, якое налічвала 17 тысяч чалавек. На ўзбраенні партызан былі, акрамя стралковай зброі, і артылерыйскія гарматы.

Народныя месціцы кантралявалі вялікую тэрыторыю — амаль паўтары тысячы вёсак і

пасёлкаў, у якіх жыло каля 100 тысяч чалавек. Восенню 1942 года, напрыклад, партызаны выбілі фашыстаў з раённага гарадка Ушачы і там былі адноўлены савецкія органы ўлады. У глыбокім тыле ворага вяліся радыёперадачы, выходзіла газета, нават прызыўнікоў у армію адпраўлялі праз лінію фронту.

Фашысты не раз спрабавалі падавіць народнае супраціўленне. Самая буйная бітва ў Полацка-Лепельскай зоне адбылася ў красавіку 1944 года. Гітлераўцы кінулі сюды больш як 60 тысяч салдат і афіцэраў і акружылі партызан. 25 дзён і начэй ішло змаганне. Сілы былі занадта няроўнымі. Дапа-

цей цёпла сустракаюць дзяўчаты і юнакі, уручаюць ім чырвоныя стужачкі са значкамі.

У прэзідыуме сходу — кіраўнікі Камуністычнай партыі і ўрада БССР, перадавікі прамысловасці і сельскай гаспадаркі, дзеячы навукі і культуры, военачальнікі прадстаўнікі грамадскасці. Урачысты сход адкрывае старшыня выканкома Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных М. Кавалёў.

На сходзе з дакладам выступіў другі сакратар ЦК КП Беларусі А. Аксёнаў. З глыбокім хваляваннем сустракаюць 30-годдзе Вялікай Перамогі мільёны савецкіх людзей, гаворыць дакладчык. Гэта знамянальная дата хвалюе і тых, хто не мог быць удзельнікам падзей тых грозных ваенных гадоў, але чый лёс таксама вырашаўся ў смяротных бітвах з гітлераўскімі орадамі.

Цяперашнія і будучыя пакаленні людзей заўсёды будуць помніць і захапляцца мужнасцю і гераізмам тых, каму не давалася дажыць да светлых дзён перамогі, хто загінуў, абараняючы сацыялістычную Айчыну. Мільёны бяспрашных сыноў і дачок вялікага савецкага народа прынеслі сваё жыццё на алтар Перамогі. Іх няма сярод нас, але здзейсненае імі вечнае, неўміручае, як вечная і неўміручая наша памяць аб іх.

Удзельнікі ўрачыстага сходу мінутай маўчання стоячы ўшанавалі светлую памяць загінуўшых герояў.

А. Аксёнаў гаворыць аб сусветна-гістарычным значэнні нашай Перамогі, яе вытоках і карэннях. Заваяваная ў бескампрамісным змаганні з ударнымі сіламі імперыялізму, яна была падрыхтавана ўсім ходам гістарычнага развіцця першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы, абумоўлена глыбокімі палітычнымі, эканамічнымі, сацыяльнымі і ваеннымі фактарамі. Гісторыя не ведала ні адной вайны, калі б народныя масы былі такімі арганізаванымі, такімі маналітычнымі, як савецкія людзі ў суровыя гады Вялікай Айчыннай вайны. Гэтая вайна паказала ўсяму свету маральную перавагу нашых людзей, нашай ідэалогіі.

Арэнай масавага гераізму ў той суровы час стала беларуская зямля. З беззапаветнай храбрасцю, да апошняга патрона, да апошняга дыхання змагаліся ля заходніх рубяжоў краіны нашы слаўныя пагранічнікі. Бесмеротны гарнізон Брэсцкай крэпасці загінуў, але не здаўся ворагу. На працягу 23-х сутак адбівалі жорсткія атакі буйных танкавых і механізаваных часцей праціўніка ўдзельнікі легендарнай магільскай абароны, якія знішчылі каля 500 танкаў, звыш 30 тысяч гітлераўскіх салдат і афіцэраў.

УРАЧЫСТАСЦІ ў МАСКВЕ

У Крамлі, у Палацы з'ездаў, 8 мая адбыўся ўрачысты сход, прысвечаны 30-годдзю Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне. На сход сабраліся ветэраны вайны і працы — Героі Савецкага Саюза, поўныя кавалеры ордэна Славы, Героі Сацыялістычнай Працы, якія прыехалі ў сталіцу з усіх саюзных рэспублік, прадстаўнікі працоўных, Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту. Прысутнічалі таксама замежныя дэлегацыі, што прыбылі на святкаванне 30-годдзя Перамогі, кіраўнікі дыпламатычных прадстаўніцтваў, акрэдытаваных у СССР.

У прэзідыуме сходу — кіраўнікі Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада, дэлегацыі сацыялістычных краін і краін антыгітлераўскай кааліцыі, вядомыя савецкія военачальнікі, ветэраны вайны, перадавікі працы.

На сходзе з правай выступіў Генеральны сакратар ЦК КПСС Леанід Ільіч Брэжнеў. (Прамову чытайце ў гэтым нумары газеты).

Пасля ўрачыстага сходу адбылося ўскладанне вяноў да Маўзалея У. І. Леніна і магілы Невядомага салдата партыйна-ўрадавымі дэлегацыямі сацыялістычных краін.

Маўзалея У. І. Леніна наведла дэлегацыя Францыі. Яна ўсклала вяноў да Маўзалея і магілы Невядомага салдата. Вяноў да магілы Невядомага салдата ўсклалі дэлегацыі ЗША і Вялікабрытаніі.

9 мая, у дзень 30-годдзя Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне, таварышы Л. Брэжнеў, Ю. Андропаў, А. Грэчка, В. Грышын, А. Грамыка, А. Кірыленка, А. Касыгін, Ф. Кулакоў, А. Пельшэ, М. Падгорны, Д. Палаянскі, М. Суслаў, П. Дзямічаў, Б. Панамароў, М. Саломенцаў, У. Далгіх, І. Капітонаў, К. Катусаў наведалі Маўзалея У. І. Леніна і ўсклалі вяноў ад Цэнтральнага Камітэта КПСС, Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР і Савета Міністраў СССР.

Кіраўнікі Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы ўсклалі вяноў да магілы Невядомага салдата і мінутай маўчання ўшанавалі памяць воінаў, якія аддалі жыццё ў барацьбе супраць фашысцкіх захопнікаў.

Аздаючы воінскія ўшанаванні загінуўшым героям Вялікай Айчыннай вайны, перад магілай Невядомага салдата ўрачыстым маршам прайшлі воінскія падраздзяленні ўсіх відаў войск Узброеных Сіл СССР.

Цэнтральны Камітэт КПСС, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР і Савет Міністраў СССР 9 мая наладзілі ў Крамлёўскім Палацы з'ездаў прыём з выпадку святкавання 30-годдзя Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне.

На прыёме былі кіраўнікі партыі і ўрада, члены і кандыдаты ў члены ЦК КПСС, ветэраны партыі, вядомыя военачальнікі, ветэраны Вялікай Айчыннай вайны і працы, Героі Савецкага Саюза, Героі Сацыялістычнай Працы, поўныя кавалеры ордэна Славы, дзеячы навукі і культуры, прадстаўнікі савецкай грамадскасці, перадавікі прамысловасці і сельскай гаспадаркі.

На прыёме прысутнічалі члены партыйна-ўрадавых дэлегацый сацыялістычных краін, дэлегацыі краін антыгітлераўскай кааліцыі, ваенныя дэлегацыі, іншыя замежныя госці. Тут жа знаходзіліся кіраўнікі дыпламатычных прадстаўніцтваў, акрэдытаваных у СССР.

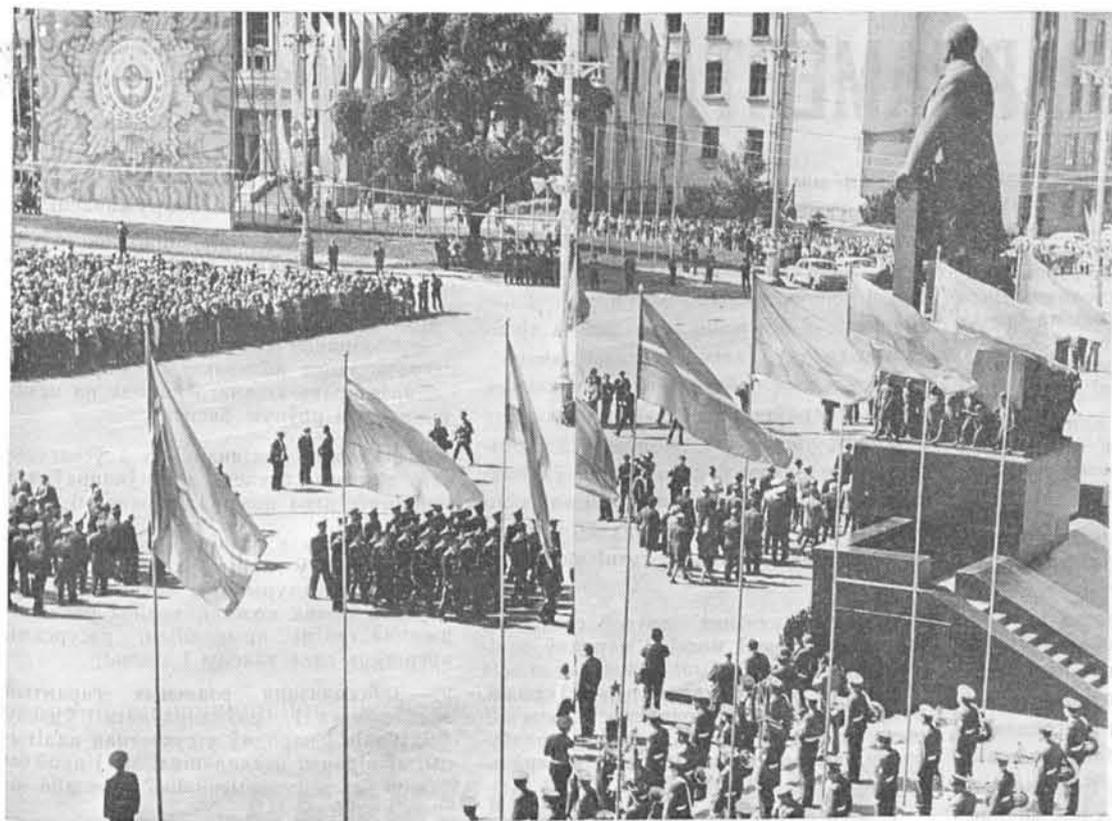
З правай на прыёме выступіў член Палітбюро ЦК КПСС, Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР М. Падгорны.

9 мая ў час прыёму ў Крамлі з выпадку 30-годдзя Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне таварышы Л. Брэжнеў, М. Падгорны, А. Касыгін, М. Суслаў, А. Грамыка сустрэліся з кіраўнікамі партыйна-ўрадавых дэлегацый сацыялістычных краін: Народнай Рэспублікай Балгарыі — Пенча Кубадзінікам, Венгерскай Народнай Рэспублікі — Іштванам Шарлашам, Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам Нгуен Зуй Чынем, Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі — Гюнтэрам Мітагам, Карэйскай Народна-Дэмакратычнай Рэспублікі — Со Чэрам, Рэспублікі Куба — Арманда Хартам Даваласам, Мангольскай Народнай Рэспублікі — Жамбын Батмунхам, Польскай Народнай Рэспублікі — Уладзіславам Кручэкам, Сацыялістычнай Рэспублікі Румыніі — Паўлем Нікулеску-Мізілам, Чэхаславацкай Сацыялістычнай Рэспублікі — Іозефам Кемпным, Сацыялістычнай Федэратыўнай Рэспублікі Югаславіі — Лазарам Калішэўскі.

У час прыёму ў Крамлі 9 мая таварышы Л. Брэжнеў, М. Падгорны, А. Касыгін, М. Суслаў, А. Грамыка мелі сустрэчы з кіраўнікамі дэлегацый краін — удзельніц антыгітлераўскай кааліцыі, якія прыбылі на святкаванне 30-годдзя Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне: Вялікабрытаніі — лордам Маўнтбэтэнам, ЗША — А. Гарыманам, Францыі — генералам П. Бійотам.

Савецкія кіраўнікі падзякавалі прадстаўнікам Вялікабрытаніі, ЗША і Францыі за іх удзел у святкаванні Дня Перамогі і перадалі са свайго боку прывітанні і віншаванні каралеве Лізавете II і прэм'ер-міністра Г. Вільсану, прэзідэнту Дж. Форду, прэзідэнту В. Жыскар д'Эстэну.

У дзень святкавання 30-годдзя Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне ў Маскве на Краснай плошчы адбылася ўрачыстая маніфестацыя моладзі. Юнакі і дзяўчаты ўсклалі кветкі да Маўзалея У. І. Леніна і «Гірляндэ Славы» да магілы Невядомага салдата, прынялі клятву моладзі на вернасць ленинскім заповітам, справе Камуністычнай партыі і Савецкага Саюза.

9 мая. Плошча імя У. І. Леніна.

Пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі ў тыле ворага былі створаны сотні падпольных партыйных камітэтаў і арганізацый, узнік магутны партызанскі рух, які з'явіўся адным з важных палітычных і ваенных фактараў, што прадвызначылі разгром ворага. Толькі ў Беларусі актыўную барацьбу з акупантамі вялі 213 брыгад і палкоў, 1 255 партызанскіх атрадаў, у якіх налічвалася 374 тысячы байцоў. У партызанскіх атрадах і падполлі змагалася звыш 35 тысяч камуністаў і амаль 100 тысяч камсамольцаў. Барацьбу партызан і падпольшчыкаў падтрымліваў увесь савецкі народ. Горадам-патрыётам увайшоў у гісторыю Вялікай Айчыннай вайны наш слаўны Мінск. У найцяжэйшых умовах падпольнай барацьбы і 100 дзён і начэй геральна змагаліся з ворагам мінскія падпольшчыкі. Яны зрабілі сотні дыверсій, не давалі ворагу спакою ні ўдзень, ні ўначы.

Напярэдадні 30-годдзя Вялікай Перамогі, адзначыў дакладчык, мы яшчэ і яшчэ раз зславім бясстрашных партызан і падпольшчыкаў, якія здабылі Беларусі горад імя рэспублікі-партызанкі.

А. Аксёнаў далей гаворыць аб вялікім укладзе ў Перамогі савецкіх жанчын, нашай слаўнай моладзі.

Галоўнай сілай, якая перагародзіла шлях германскаму фашызму да сусветнага панавання, з'явілася наша краіна. Яна вынесла на сваіх плячах асноўны цяжар вайны і адыграла рашаючую ролю ў разгроме гітлераўскай Германіі і мілітарысцкай Японіі.

Разам з тым, зазначыў дакладчык, у барацьбе з фашызмам плячо ў плячо з воінамі Савецкай Арміі супраць агульнага ворага храбра змагаліся саюзныя войскі Польшчы, Чэхаславакіі, Югаславіі, а на заключным этапе

войскі Балгарыі, Румыніі і Венгрыі. У летапіс антыфашысцкай барацьбы назаўсёды ўвайшлі партызанскія дзеянні і гераізм байцоў народна-вызваленчых сіл.

Важнейшым вынікам сацыяльна-палітычнага і эканамічнага развіцця краіны ў пасляваенны час з'явілася стварэнне матэрыяльна-тэхнічнай базы развітага сацыялізму.

Працоўныя нашай рэспублікі, гаворыць у заключэнне А. Аксёнаў, як і ўсе савецкія людзі, з гонарам святкуючы 30-годдзе Вялікай Перамогі, аддаюць даніну глыбокай павагі ратнаму подзвігу савецкага народа, сардэчна віншуюць слаўных ветэранаў вайны і працы, яны накіроўваюць свае позіркы ў заўтрашні дзень, аддаюць усе свае сілы, вопыт і энергію на далейшае ўмацаванне эканамічнай і абарончай магутнасці сацыялістычнай Радзімы.

Удзельніцаў урачыстага сходу віталі прадстаўнікі воінаў Чырванасцяжнай Беларускай Ваеннай акругі, рабочага класа, працаўнікоў сельскай гаспадаркі, інтэлігенцыі і маладога пакалення горада-героя Мінска і ардэна-носнай сталічнай вобласці.

Кумачовым убраннем, урачыстай цішынёй сустрэла 9 мая плошча імя Леніна калоны ветэранаў вайны і працы. З самай раніцы сюды, да помніка Леніну, ідуць і ідуць людзі. Напэўна не было ў той дзень у Мінску ветэрана, які б не прыйшоў на плошчу імя Леніна. Прыязджалі з другіх гарадоў і вёсак рэспублікі, каб у гэты дзень радасці і слёз успомніць добрым словам тых, каму мы

(Працяг на 4-й стар.)

Кветкі вечнай памяці.

цэраў. Страты партызан — 840 забітых і 1 150 раненых.

Летам 1944 года Савецкая Армія, узаемадзейнічаючы з народнымі месціцамі, выгнала гітлераўцаў з беларускай зямлі.

Нямецка-фашысцкім захопнікам здавалася, што рэпрэсіі, якія яны абрушылі на галовы мірнага насельніцтва, — уся рэспубліка была пакрыта сеткай канцэнтрацыйных лагераў. — павінны былі падавіць усякае супраціўленне. Але гэтага не здарылася. Толькі Беларусь паслала на фронт звыш аднаго мільёна воінаў, 440 тысяч яе жыхароў змагаліся ў партызанскіх атрадах і падполлі.

Па-рознаму склаўся лёс былых партызан. Міхаіл Ягораў са Смаленска быў разведчыкам і падруўніком. На яго рахунку пяць пушчаных пад адхон варажых эшалонаў. Малады партызан удзельнічаў у разгроме многіх гарнізонаў і аэрадрома, на якім было знішчана больш як 20 гітлераўскіх самалётаў. Сваё галоўнае заданне, лічыць Міхаіл Ягораў, ён выканаў у той дзень, калі разам з грузінам Мелітонам Кантарыя ўзняў над рэйхстагам Сяг Перамогі.

Адзін з камандзіраў партызанскага злучэння, дзейнічаўшага ў Полацка-Лепельскай зоне, Герой Савецкага Саюза Уладзімір Лабанок, па прафесіі аграном, цяпер намеснік

Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР. Партызанскія падруўнікі Мікалай Абрывба і Мікалай Гуціеў сталі мастакамі. Уладзімір Платонаў вучыўся лічыць у партызанскай школе, перабіраючы патронныя гільзы. У трыццаць год ён стаў доктарам фізіка-матэматычных навук, прафесарам і акадэмікам. Камандзір партызанскай брыгады Дзмітрый Цябут — цяпер старшыня Мінскага аблвыканкома. Памочнік камандзіра атрада Сяргей Шабашоў — першы сакратар Віцебскага абкома партыі. Начальнік штаба партызанскага атрада Пётр Пузікаў узначальвае Навукова-даследчы інстытут філасофіі і права Беларускай Акадэміі навук...

У былым партызанскім краі цяпер выраслі новыя гарады і пасёлкі. Адзін з іх горад Наваполацк. Яму 12 гадоў. У Наваполацку пабудаваны нафтапрапаючы завод і хімічны камбінат. Іх прадукцыя — аўтамобільны бензін і мазут, дызельнае і маторнае паліва, тэхнічнае масла і бітум, поліэтылен і штучны заменнік воўны нітрон — эксартуецца ў Англію, ФРГ, Фінляндыю, Польшчу, ГДР, Чэхаславакію і іншыя краіны.

У 1970 годзе на карце рэспублікі з'явіўся новы горад — Новалукомль, таксама размешчаны ў былой Полацка-Лепельскай зоне. Гэты горад стаў «сталіцай» энергетыкаў. У Но-

валукомлі пабудавана цеплавая электрастанцыя магутнасцю 2 мільёны 400 тысяч кілават. У недалёкім будучым яна дасягне 4 мільёнаў кілават.

Распрацаван перспектывны план пераўпарадкавання гарадоў і цэнтральных сядзіб калгасаў і саўгасаў Беларусі. Наваполацк, напрыклад, салецца са сваім старадаўнім суседцам Полацкам, якому ўжо больш за 1 100 год. У горадзе будзе жыць каля 200 тысяч чалавек. Вырасне шэраг новых прадпрыемстваў. Прадугледжана азеляненне гарадскіх кварталаў, расшырэнне зоны адпачынку.

Васіль ГРОДНІКАУ,
Ігар АСІНСКІ.

ДА НАРОДАЎ, ПАРЛАМЕНТАЎ І ЎРАДАЎ

[Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.]

у свеце, які ў карані супярэчыў бы інтарэсам народаў і сацыяльнаму прагрэсу. Гэта выклікала небывалую гонку ўзбраенняў з выкарыстаннем найвышэйшых навуковых дасягненняў і не раз падводзіла свет да грані новай ваеннай катастрофы.

Не маем права мы забываць і таго, што за трыццаць мінулых гадоў то адна, то другая краіна, а іншы раз і цэлыя раёны свету пакрываліся крывёю, станавіліся арэнай ваенных дзеянняў, якія забралі мільёны жыццяў. Яшчэ і сёння народы арабскіх і іншых краін вымушаны весці жорсткую барацьбу з рэакцыйнымі сіламі, часта са зброяй у руках, каб мець магчымасць самім вызначаць свой шлях развіцця ва ўмовах справядлівага міру, незалежнасці і свабоды.

Аднак намаганнямі сацыялістычных дзяржаў, намаганнямі ўсіх тых, каму дарагі мір і хто актыўна за яго змагаўся, пасля другой сусветнай вайны смертаносная ракетна-ядзерная зброя не была пушчана ў ход. Важную ролю ў гэтым адыгралі і рэалістычна мыслячыя палітычныя колы Захаду.

У 30-ю гадавіну Вялікай Перамогі савецкі народ, Камуністычная партыя, Вярхоўны Савет СССР і Савецкі ўрад заклікаюць народы свету, парламенты і ўрады ўсіх краін назаўсёды скончыць з небяспечнай палітыкай «халоднай вайны», спыніць умяшанне ва ўнутраныя справы іншых народаў і дзяржаў, накіраваць намаганні на стварэнне атмасферы ўпэўненасці ў мірнай будучыні чалавецтва, на забеспячэнне трываласці і працяглага міру на зямлі.

Вось ужо тры дзесяцігоддзі чалавецтва збаўлена ад сусветнай вайны. Гэта — вялікая заваёва міралюбівых сіл, значэнне якой усё глыбей уваходзіць у свядомасць народаў.

Для ўмацавання міру ніколі яшчэ не было зроблена так многа, як у апошнія гады.

Дзякуючы паслядоўнай міралюбівай палітыцы сацыялістычных дзяржаў, у выніку актыўных дзеянняў дэмакратычных сіл усіх краін, а таксама рэалістычнай пазіцыі ўрадаў, якія зразумелі небяспеку працягу «халоднай вайны», абстаноўка на міжнароднай арэне карэнным чынам змянілася.

Заклучаны гістарычны пагадненні, якія вызначаюць працэс разрадкаў міжнароднай напружанасці. Асаблівае значэнне маюць пагадненні паміж дзвюма буйнейшымі дзяржавамі свету — СССР і ЗША — аб прадухіленні ядзернай вай-

ны і аб абмежаванні стратэгічных узбраенняў. Дзейнічаюць важныя дагаворы і пагадненні паміж СССР і Францыяй, паміж СССР і ФРГ, паміж іншымі сацыялістычнымі краінамі і ФРГ, чатырохбаковае пагадненне па Заходняму Берліну. Зроблены першыя крокі на шляху абмежавання гонкі ўзбраенняў. Ідуць пошукі ўрэгулявання існуючых міжнародных канфліктаў мірнымі сродкамі.

Усё больш грунтоўна ў адносінах паміж дзяржавамі з розным сацыяльным ладам усталёўваюцца такія элементы, як прызнанне непарушнасці граніц, вырашэнне спрэчных пытанняў за сталом перагавораў, рэгулярныя кансультацыі, даўгачаснае эканамічнае супрацоўніцтва, абмен дасягненнямі навукі і культуры.

Набліжаецца да завяршэння агульнаеўрапейская нарада дзяржаў — беспрэцэдэнтная падзея ў гісторыі кантынента, які быў галоўным тэатрам дзвюх сусветных войнаў і — на працягу стагоддзяў — вузлом самых выбухованебяспечных міжнародных супярэчнасцей. Поспех такой нарады, ажыццяўленне яе рэкамендацый адкрыюць новы этап у жыцці Еўропы, будучы азначаць перамогу ідэалаў міру і розуму. А гэта ў сваю чаргу зробіць дабратворны ўплыў на развіццё міжнародных адносін ва ўсім свеце.

На зямным шары ў асноўным скончана з прамым каланіяльным панаваннем, якое служыла пастаяннай крыніцай вострай напружанасці і законнай прычынай узброенай нацыянальна-вызваленчай барацьбы прыгнечаных народаў. Распалася апошняя каланіяльная імперыя — партугальская.

Усе гэтыя важнейшыя зрухі ёсць увавасабленне волі народаў да міру і прагрэсу. Яны даказваюць, што прадухіленне вайнаў паміж дзяржавамі — не ўтопія, а рэальная перспектыва і зусім дасягальная мэта. Глыбокая перабудова сістэмы міжнародных адносін на аснове прынцыпаў мірнага суіснавання пачалася. Яна можа і павінна быць прадоўжана і завершана. Гэтага патрабуюць і памяць аб загінуўшых, і надзеіныя інтарэсы жывых.

У сучасную эпоху мір — неабходная ўмова сацыяльнага прагрэсу чалавецтва, забеспячэння суверэннага права народаў будаваць сваё жыццё так, як яны хочуць. Усё развіццё ў пасляваенныя тры дзесяцігоддзі — відавочны таму доказ.

Ва ўмовах міру гіганцкі рост сучасных навуковых і тэхнічных ведаў і звязанае

з гэтым магутнае развіццё прадукцыйных сіл даюць магчымасць пераўтварыць матэрыяльную культуру і быт людзей. Заваёвы навукова-тэхнічнай рэвалюцыі робяць дасягальнымі карэннае палепшэнне ўмоў жыцця на зямлі, ліквідацыю голаду, галечы, масавых хвароб. І разам з тым найвялікшыя сацыяльныя змены і пераўтварэнні, якія адбыліся за 30 гадоў, увававідкі, на прыкладзе розных краін паказалі, што можна ўтаймаваць антыгуманныя рэакцыйныя сілы і на гэтай аснове — прадухіліць негатыўныя вынікі навукова-тэхнічнай рэвалюцыі.

З часу заканчэння другой сусветнай вайны дасягненні многіх народаў велізарныя. Але яны былі б непараўнальна большымі, калі б каласальныя сродкі, розум і энергія, растрачаныя ў гэты перыяд на выраб сродкаў смерці і разбурэння, выкарыстоўваліся для стваральных мэт.

Тым не менш працягваюць дзейнічаць уплывовыя сілы, якія ўпарта імкнуцца спыніць рух да трывалага міру. Ужо назапашана небывалая ў мірны час колькасць зброі, у тым ліку ракетна-ядзернай. Гонка ўзбраенняў працягваецца. Усё гэта выклікае глыбокую, абгрунтаваную трывогу, патрабуе нарошчвання намаганняў у барацьбе за мір, за спыненне гонкі ўзбраенняў і раззбраенне, за тое, каб пакласці канец матэрыяльнай падрыхтоўцы да вайны.

Савецкі народ, Савецкая дзяржава, якія вынеслі асноўны цяжар сутычкі з фашызмам, зноў заяўляюць аб сваім цвёрдым намере зрабіць усё, што ад іх залежыць, каб разам з іншымі народамі і дзяржавамі выключыць вайну з жыцця чалавецтва.

Выказваючы волю і гарачае імкненне ўсіх савецкіх людзей, мы будзем дабівацца:

— поўнага і ўсебаковага ўсталявання ў практыцы міжнародных адносін прынцыпаў мірнага суіснавання дзяржаў з розным сацыяльным ладам;

— забеспячэння незваротнасці працэсу разрадкаў міжнароднай напружанасці;

— абмежавання і спынення гонкі ўзбраенняў усіх відаў і тыпаў, няўхільнага руху да ўсеагульнага і поўнага раззбраення;

— ліквідацыі існуючых ачагоў ваеннай пагрозы пры абавязковым прызнанні і пазаве права кожнага народа на незалежнасць і роўную бяспеку;

— стварэння рэгіянальных і ўсеагульнай сістэмы бяспекі і раўнапраўнага супрацоўніцтва паміж дзяржавамі;

— усямернага развіцця ўзаемавыгадных сувязей у галіне эканомікі, навукі, тэхнікі і культуры пры захаванні безумоўнага права кожнай краіны распараджацца сваімі прыроднымі рэсурсамі, аберагаць свае законы і звычаі;

— забеспячэння рэальных гарантый эфектыўнага і раўнапраўнага ўдзелу ўсіх краін і народаў у сусветнай палітыцы, ліквідацыі некаланіялізму і якой бы там ні было дыскрымінацыі тых або іншых краін;

— стварэння такога міжнароднага клімату, пры якім патэнцыяльныя агрэсары, аматары авантур і бразганні зброяй будуць сустракаць рашучы паўсямесны адпор і пры якім бяспека і ўпэўненасць у мірнай будучыні на справе стануць здабыткам усіх краін і народаў.

Ад імя 250 мільёнаў савецкіх людзей мы звяртаемся да ўсіх, каму дарага будучыня планеты: прыкладзем усе сілы, каб яна была мірнай.

Трывалы мір, свабода народаў — самы дастойны помнік загінуўшым у вайне.

Трывалы мір, свабода народаў — нязгасны ідэал, які натхняў герояў барацьбы супраць фашызму і які натхняе нас. Зробім жа ўсё, каб гэты ідэал стаў непакінутым законам жыцця чалавецтва.

Мы адрасуем гэты зварот усім народам, парламентам і ўрадам і ў першую чаргу — непасрэдна і афіцыйна тым, хто надзелены давер'ем прадстаўляць свае дзяржавы і грамадкасць сваіх краін на міжнароднай арэне. Мы разлічваем на іх водгук, варты важнасці праблемы, і заклікаем да актыўных дзеянняў у імя трываласці і надзейнага міру.

**ЦЭНТРАЛЬНЫ КАМІТЭТ
КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ
САВЕЦКАГА САЮЗА** **ПРЭЗІДЫУМ
ВЯРХОўНАГА
САВЕТА СССР** **УРАД
САВЕЦКАГА
САЮЗА**

ПАМЯЦЬ СЭРЦА

[Працяг. Пачатак на 2—3-й стар.]

абавязаны сённяшнім мірным жыццём.

Шчодрым россыпам святочнага салюта пабліскаюць у строгіх радах ордэны і медалі. Як у пару свайго баявога юнацтва, раўняюць строй бывалыя салдаты. Прамавугольнікі калон застылі насупраць манумента Ільічу.

У 11 гадзін да помніка У. І. Леніну ўскладаюцца кветкі. Праходзіць некаторы

час, і «жалезны паток» ветэранаў выліваецца на шырокую прастору галоўнай магістралі Мінска. Глыбока сімвалічны гэты маршрут традыцыйнага ўрачыстага шэсця: ад помніка У. І. Леніну — па Ленінскаму проспекту да манумента Перамогі, ля падножжа якога, як палымнае неўміручае сэрца барацьбіта і пераможцы, б'ецца Вечны агонь. Шлях ветэранаў пралягае скрозь жывы калідор сардэчна вітаючых іх людзей, міма стройных радоў раскі-

дзистых ліп, над якімі ўзнялі свае па-святочнаму прыбраныя павярхі прыгажуні-дамы.

Ідуць ветэраны, успамінаюць былыя баі і шляхі, пройдзеныя Чырвонай Арміяй ад сцен Брэста, Адэсы і Севастопалю, Магілёва і Смаленска, дзе пісаліся першыя пераможныя старонкі летапісу мінулай вайны, праз бітвы ля непрыступных сцен Масквы і Сталінграда, Ленінграда і Курска, жорсткія баі ў Беларусі і Прыбалтыцы, да грандыёзнай бітвы ў самым логаве нацысцкага рэйха, якая прагучала як пераможны акорд другой сусветнай вайны.

У калонах ідуць не толькі ўчарашнія воіны, партызаны, падпольшчыкі, але і сённяшнія ўдарнікі і наватары вытворчасці. Развываюцца на лёгкім ветры сцягі, гучаць франтавыя песні. Усё новыя калоны праходзяць па Ленінскім проспекце, набліжаючыся да помніка-абеліска на плошчы Перамогі. Сюды ж прыбываюць кіраўнікі Кампартыі і ўрада рэспублікі, члены дэлегацый сацыялістычных краін, якія прыехалі ў Мінск на святкаванне, госці сталіцы. Аркестр выконвае гімны Савецкага Саюза і Беларускай ССР. Пад гукі велічнага хору М. Глінкі «Слаўся» пачынаецца ўскладанне вяноў да помніка-абеліска...

У памяць аб бяспрыкладным ратным подзвігу савецкіх воінаў-вызваліцеляў на

21-м кіламетры шашы Мінск-Масква ўзвышаецца Курган Славы. У дзень светлага свята Перамогі ля Кургана сабраліся тысячы працоўных. Развываюцца флагі СССР і саюзных рэспублік. Паабпал мемарыяльнай пліты — кветкі. У ганаровай варце воіны Савецкай Арміі і піянеры. Урачыста гучаць фанфары. Настае хвалюючая мінута. «Увага! Гаворыць Масква!» — разнісоцца далёка навокал узмоцнены дынамікамі голас дыктара Усеагульнага радыё, які ўрачыста чытае паведамленне аб поўнай і безагаворачнай капітуляцыі фашысцкай Германіі, што прагучала па радыё 9 мая 1945 года.

З прамовай на мітынг выступіў першы сакратар ЦК Кампартыі Беларусі Герой Савецкага Саюза П. Машэраў. Вялікі гонар быць ветэранам Вялікай Айчыннай вайны і вялікае шчасце для маладых жыць і працаваць побач з ім, зазначыў П. Машэраў. Моладзь атрымлівае з першых рук суровую праўду аб цяжкім і гераічным ваенным часе, успрымаючы на прыкладзе герояў мінулай вайны прыгажосць і веліч духу савецкага чалавека, высокія маральныя законы гонару і абавязку ў абароне сусветна-гістарычных заваёў сацыялізму.

Вайна паказала, працягваў П. Машэраў, што ёсць вечныя каштоўнасці, якія не заўсёды ўлічваюцца ў эканамічных і ваенных зводках і не могуць быць выражаны ў

На плошчы Перамогі мяняецца ганаровая варта.

Курган Славы. Ідзе пакаленне, што вырасла пад мірным небам.

якіх-небудзь канкрэтных лічбах, але якія з'яўляюцца адным з найгалоўнейшых складаных перамогі. Гэта — марксісцка-ленінская ідэалогія

[Заканчэнне на 7-й стар.]

Тысячи людей разных возрастов прійшли 10 мая ў Хатынь, каб пад гукі званоў спаленай вёскі пакланіцца светлай памяці соцень тысяч савецкіх грамадзян, замучаных фашыстамі ў гады вайны.

ВЕЛИКИЙ ПОДВИГ СОВЕТСКОГО НАРОДА

РЕЧЬ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ЦК КПСС Л. БРЕЖНЕВА НА ТОРЖЕСТВЕННОМ СОБРАНИИ В КРЕМЛЕВСКОМ ДВОРЦЕ СЪЕЗДОВ, ПОСВЯЩЕННОМ 30-ЛЕТИЮ ПОБЕДЫ СОВЕТСКОГО НАРОДА В ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЕ

Дорогие соотечественники!

Дорогие фронтовики!

Уважаемые зарубежные гости!

В эти торжественные дни каждый советский человек, каждая семья, весь наш народ живут памятью о незабываемом мае 1945 года. Мы как бы заново переживаем тот великий душевный подъем, который испытывал тогда народ, после долгой и страшной войны познавший счастье трудно добытого мира.

Нам война была не нужна, но когда она началась, советский народ мужественно вступил в смертельную схватку с агрессорами.

Гитлеровцы двинули против нас чудовищную военную машину, они обрушились на Советский Союз с особенной жестокостью, которой нет ни меры, ни названия. На протяжении почти четырех лет не умолкал грохот сражений, невиданных по своему ожесточению, сражений, в которых с обеих сторон участвовали миллионы солдат.

Неувядаемую славу советскому оружию принесли разгром армий захватчиков под Москвой, оборона Ленинграда, героическая Сталинградская эпопея, битва за Кавказ, грандиозная схватка на Курско-Орловской дуге, Корсунь-Шевченковская операция, победоносный штурм Берлина и многие другие крупнейшие операции, которые навсегда войдут в историю войн.

Пройдя через тяжелейшие испытания, советские люди отстаивали честь и независимость Родины, отстаивали завоевания Октября, дело, которое завещал нам Владимир Ильич Ленин.

Героическая борьба советского народа в корне изменила ход второй мировой войны. Ее сражения развернулись на огромном пространстве—от Атлантики до Тихого океана, от льдов Гренландии до африканских пустынь, однако главным театром военных действий стал советско-германский фронт. По существу здесь решались не только судьбы советского народа, но и судьбы всего человечества.

Нынешний праздник — это праздник всех участников великой битвы против фашизма.

Зримое выражение этого—присутствие здесь, на нашем торжественном собрании, многочисленных партийных, государственных, военных и общественных делегаций многих стран. Советские люди от души приветствуют своих зарубежных гостей, прибывших, чтобы разделить с нами волнение и радость большого, всенародного торжества.

Мы горячо приветствуем находящиеся в этом зале делегации братских социалистических стран—Народной Республики Болгарии, Венгерской Народной Республики, Демократической Республики Вьетнам, Германской Демократической Республики, Корейской Народно-Демократической Республики, Республики Куба, Монгольской Народной Республики, Польской Народной Республики, Социалистической Республики Румынии, Чехословацкой Социалистической Республики, Социалистической Федеративной Республики Югославии.

Мы приветствуем уважаемых гостей из стран антигитлеровской коалиции—Великобритании, Соединенных Штатов Америки и Франции. Советские люди рады видеть у себя в этот день наших боевых соратников по борьбе против гитлеровских агрессоров и победителей.

Мужественная борьба возглавленной коммунистами Народно-освободительной армии Югославии, подвиги армий и соединений, сформированных патриотами Польши и Чехословакии, народные восстания в Словакии, Румынии, Болгарии, освободительная борьба албанского народа, движение Сопротивления, действия партизанских отрядов во Франции, Италии и других странах, борьба антифашистского подполья в стане противника—все это в конечном итоге слилось с борьбой советского народа в один могучий поток, смывший коричневую грязь с карты Европы.

Разгром фашизма оставил глубокий след в жизни многих народов, изменил лицо мира.

Десятки стран были освобождены от фашистского ига, восстановили свою независимость.

Народы Польши, Чехословакии, Югославии, Болгарии и Венгрии, Румынии и Албании, Германской Демократической Республики, народы Китая, Вьетнама и Северной Кореи получили возможность избрать путь социалистического развития. Возникла мировая социалистическая система. Международная жизнь стала развиваться по новым законам.

Позиции прогрессивных демократических, миролюбивых сил укрепились во всем мире, повсеместно усилился авторитет и политическое влияние коммунистических партий. Новых успехов в борьбе за демократию и улучшение материального положения трудящихся добилось рабочее движение. Уже в первые послевоенные годы усилился процесс распада колониальных империй, который завершился крахом колониализма.

На протяжении XX века наша страна дважды стояла у истоков крупнейших перемен в облике мира.

Так было в 1917 году, когда победа Октября возвестила о вступлении человечества в новую историческую эпоху. Так было в 1945 году, когда разгром фашизма, решающую роль в котором сыграл Советский Союз, поднял могучую волну социально-политических изменений, прокатившуюся по всей планете, привел к укреплению сил мира во всем мире.

Тем грандиознее, тем величественнее предстает перед миром подвиг советского народа в Великой Отечественной войне. Этот подвиг вошел в историю и не забудется никогда.

Товарищи! Победа, которая завоевана в сражениях Великой Отечественной войны,—это победа нашего героического рабочего класса, колхозного крестьянства, нашей интеллигенции, победа всего многонационального советского народа. Это победа славной Советской Армии, армии, созданной революцией, воспитанной партией, неразрывно связанной с народом. Это победа советской военной науки, боевого мастерства всех родов войск, искусства советских полководцев, вышедших из народа.

Многое пришлось испытать советским солдатам, офицерам и генералам на дорогах войны. Иссущающее душу отступление, непрерывные, ожесточенные бои. Дни, месяцы и годы рядом со смертью. Длительные, изнурительные переходы — в зимнюю стужу и в летний зной, под затяжными осенними дождями и в весеннюю распутицу.

Когда теперь, спустя три десятилетия, вспоминаешь о том, что выпало на долю бойцов, командиров, политработников нашей армии, даже не верится порой, что все это было, что это можно было выдержать...

Выдержали. Все выдержали, через все прошли и победили, разгромили фашистского агрессора.

Все мы, кто шел в эти годы под пули, снаряды и бомбы, шли с мыслью о том, что готовы отдать свою жизнь, лишь бы жила наша любимая Родина, был свободен и счастлив наш народ.

Тяжелым был путь к победе. Многих потеряли на этом пути. И сегодня мы прежде всего думаем о тех, кто не вернулся с фронта, кто погиб, защищая землю своих отцов, родину социализма.

Время, отдавая от нас военные годы, позволяет глубже и полнее оценить бессмертный подвиг воинов, принявших смерть во имя жизни, во имя свободы, независимости и чести любимой Родины, во имя социализма. Они были и будут с нами—в наших сердцах и в наших делах. Почти память павших героев вставанием. (Все встают, минута молчания.)

Обращаясь ныне к ветеранам войны, хочется сказать: вы с честью выполнили свой долг перед страной, перед партией, перед историей. Родина-мать благодарит вас. Имена ваши навечно вписаны в летопись героических свершений советского народа.

Навечно вписаны в эту летопись и имена героических партизан, которые превратили временно оккупированные земли в ад для фашистских захватчиков. И сегодня как один из ярчайших символов подлинно народного характера прошедшей войны встает перед нами мужественный образ советского партизана.

Народный характер войны с особой силой проявился в нераздельном, монолитном единстве фронта и тыла, которое обеспечило нам победу. переброска в кратчайший срок тысяч заводов и фабрик на восток страны была трудовым подвигом громадного значения для сохранения оборонной мощи страны. Не считаясь ни с какими лишениями, труженики тыла делали все, чтобы дать армии совершенное оружие, чтобы одеть, обути и накормить солдат, обеспечить бесперебойную работу всего народного хозяйства. Во время войны трудились так, что, казалось, нет пределов человеческим возможностям. И особо хочется сказать в этой связи о наших замечательных женщинах, которые взяли на себя львиную долю работы мужчин, ушедших на фронт.

Родина никогда не забудет тот вклад, который внесли самоотверженные труженики тыла в достижение общей победы.

Товарищи! Выдающийся подвиг советского народа в годы Великой Отечественной войны неотделим от многогранной, целеустремленной деятельности партии коммунистов. Ее Центральный Комитет был тем штабом, откуда осуществлялось высшее политическое и стратегическое руководство военными действиями. Именно партия организовывала и сплачивала десятки миллионов людей, направляла их энергию, их волю и действия к одной цели—к победе. Война еще и еще раз подтвердила, что партия и народ едины, что нет силы, способной расшатать это несокрушимое единство.

Дорогие товарищи! Все меньше среди нас участников Великой Отечественной войны. Их дела, их подвиги переходят в легенды, становятся частью памяти народной и души народа. Уважение к ветеранам исторических битв, забота о них—это моральный закон нашей жизни, закон и для органов власти, и для каждого гражданина. Новые поколения должны быть достойными героических дел своих отцов и матерей, с честью нести вперед переданную ими эстафету.

Победа над фашизмом позволила нашему народу не только в кратчайшие сроки залечить раны войны, но и во много раз увеличить экономический потенциал страны, выпуск продукции народного хозяйства. Можно в этот день с уверенностью заявить, что и промышленность нашей страны и ее сельское хозяйство стоят на прочной основе и развиваются успешно. А вместе с этим гораздо лучше стали жить наши люди.

Так оно есть сейчас, товарищи, так оно будет и впредь. Повышение народного благосостояния, дальнейшее улучшение жизни советского человека — это неизменный курс политики нашей партии, с новой силой подтвержденной на ее XXIV съезде.

В целом за три послевоенных десятилетия и экономика наша, и культурный уровень народа, и весь облик нашего общества уже во многом изменились качественно.

В итоге еще теснее стал союз рабочего класса, крестьянства и интеллигенции. Еще теснее стали братское единение всех наций и национальностей нашей страны, сплоченность советского народа.

(Окончание на 6-й стр.)

«Голас Радзімы»

№ 19 (1383)

ВЕЛИКИЙ ПОДВИГ СОВЕТСКОГО НАРОДА

(Окончание. Начало на 5-й стр.)

Мы знаем свои силы, свои возможности и с уверенностью смотрим в будущее. Наша армия—это армия мира. Она не имеет других целей, кроме обеспечения мира и безопасности народов.

Животворным источником нашей силы была, есть и будет коммунистическая идейность. Огромная идейно-политическая работа партии была нашим мощным оружием во время войны. Она служила могучим фактором в решении грандиозных внутренних и международных задач, стоящих перед нами сегодня.

Менее года осталось до очередного XXV съезда нашей партии. Все коммунисты, все советские люди думают о том, как достойно встретить это большое событие в жизни страны. Отвечая ударным трудом на призыв партии, наш народ успешно завершает в этом году девятую пятилетку. Заканчивается разработка заданий следующего, десятого пятилетнего плана. Но партия смотрит и дальше, думает о перспективах нашего развития.

Пройдет не так уж много лет, и советский народ добьется практического решения задач, о которых еще недавно мы могли только мечтать.

Я говорю об этом потому, что вся наша страна по существу огромная стройка. Героический труд советских людей, и прежде всего нашей замечательной молодежи, позволит освоить новые огромные территории и природные богатства на востоке страны. На карте Родины появятся новые предприятия и города. В жизнь по-хозяйски войдут новые поколения строителей коммунизма, целиком состоящие из людей с полным средним или высшим образованием.

Да, товарищи, задачи перед нами действительно большие. И решать их придется в дальнейшем нашей молодежи—тем, кто сегодня набирает мастерство в цехах и на полях, тем, кто сидит за партами и в студенческих аудиториях, несет службу в рядах Советской Армии.

Дорогие наши юноши и девушки, помните: молодое поколение 40-х годов на своих плечах вынесло основную тяжесть боев Отечественной войны. Ваша жизнь и работа должны быть достойными примера отцов. Партия и народ верят вам и надеются на вас!

Товарищи! Укрепление социализма означает в то же время и укрепление всеобщего мира.

Тридцать лет советский народ живет и трудится в условиях мира. Тридцать лет живет Европа в мирной обстановке. Это — великое достижение, и мы с гордостью можем сказать, что немалый вклад в это дело внесла политика нашей ленинской партии.

Все эти годы мы вели настойчивую, неутомимую борьбу за прочный мир, за дело свободы, независимости и прогресса народов.

Это была нелегкая борьба.

Едва развеялся дым на полях сражений, как нам пришлось столкнуться с «холодной войной», развязанной наиболее агрессивными империалистическими кругами. Потоки клеветы и провокаций против социалистических стран, атомный шантаж, попытки экономической блокады, подстегнутые надеждой использовать временное ослабление нашей экономики в результате войны,—всеми этими средствами лидеры империализма надеялись не допустить укрепления социализма, помешать росту его влияния в мире.

Но силы реакции, развязавшие «холодную войну», просчитались. Социализм не удалось ни подавить, ни ослабить.

Мощная сила социалистической солидарности сделала содружество государств, объединенных Варшавским Договором и Советом Экономической Взаимопомощи, одним из самых могучих организмов в международной жизни. Его политика стала решающим фактором защиты интересов мира и независимости народов.

По-ленински принципиальная и последовательная поддержка освободительного движения народов, укрепления дружбы с освободившимися странами, братский союз с коммунистами всего мира, с рабочим движением всех стран придают нашей мирной политике еще большую силу, влияние и популярность во всем мире.

В новой обстановке и руководители буржуазного мира начали понимать, что «холодная война» изжила себя, что нужна новая, более разумная и реалистическая политика. Наши призывы к мирному сосуществованию стали встречать серьезный отклик во многих капиталистических странах.

Заключенные за последние годы договоры и соглашения юридически закрепили плоды победы над фашизмом и создали предпосылки для развития плодотворного мирного сотрудничества между европейскими государствами, а также с Соединенными Штатами Америки.

Опыт военных лет показал, что различие общественных систем не является препятствием для объединения усилий в борьбе против агрессии, за мир и международную безопасность. В годы войны мы сотрудничали и сотрудничали неплохо, чтобы быстрее кончить войну. Теперь мы решаем другую, не менее важную и, пожалуй, более сложную задачу — наладить сотрудничество для того, чтобы не допустить новой всемирной катастрофы.

Мы не можем забывать и о том, что после окончания второй мировой войны военные пожары неоднократно полыхали и в Азии, и в Африке, и на Ближнем Востоке, и в Латинской Америке. В этих войнах, причина которых — в нежелании определенных кругов примириться с освобождением народов, погибли миллионы людей. Можно ли допустить, чтобы так было и впредь? Нет, товарищи, нельзя!

Тем, кого это касается, пора осознать простую истину: в наше время попытки подавить освободительное движение народов обречены на провал. И лучшее доказательство тому — славная победа, одержанная вьетнамским народом в борьбе против иностранных интервентов и их ставленников.

Эта победа венчает многолетнюю героическую борьбу патриотов Вьетнама. Она есть результат умелого использования ими различных форм борьбы — военной, политической и дипломатической. Вместе с тем эта победа есть триумф действенной, боевой солидарности стран социализма. Она говорит также о большом морально-политическом значении симпатии и поддержки со стороны прогрессивных сил всего мира.

В эти радостные дни мы, советские люди, желаем патриотам Южного Вьетнама больших успехов в восстановлении страны на новых, демократических началах. Мы желаем всему братскому народу Вьетнама успешного продвижения по пути национального единства, мира и социального прогресса.

Можно также с удовлетворением отметить, что ликвидация военного очага в Индокитае создает условия для дальнейшего оздоровления международной атмосферы. От этого выиграет дело международной разрядки, в том числе, как мы полагаем, и разрядки в отношениях между нашей страной и Соединенными Штатами Америки.

Борьба за мир продолжается, она не должна знать ни передышек, ни пауз. Жить в условиях надежной безопасности и прочного мира имеет право каждый народ. Исключений здесь быть не может!

Участники общеевропейского совещания завершают сейчас разработку важных документов, определяющих основы прочного мира в Европе, принципы мирных, добрососедских отношений между государствами этого континента и формы плодотворного взаимовыгодного сотрудничества между ними. Наверное, было бы неплохо, если бы этот европейский опыт был в той или иной форме использован и государствами других континентов.

И, конечно, все более важное значение для упрочения мира приобретает борьба за прекращение гонки вооружений, за разоружение.

Вопреки настойчивым усилиям Советского Союза и других социалистических государств, давно настаивающих на сокращении военных расходов и приговорах, в мире продолжается беспрецедентная по масштабам гонка вооружений.

Между тем, подобное накопление оружия, в том числе оружия массового уничтожения, становится все более бессмысленным. Развязывание ракетно-ядерной войны обернулось бы неминуемым уничтожением самого агрессора, не говоря уже об огромных потерях для многих других стран и народов, даже не вовлеченных формально в войну. Ясно и то, что невозможной долгое время совмещать развитие международной разрядки и постоянное увеличение военных потенциалов государств, совершенствование и накопление оружия.

Поэтому мало говорить о разоружении, пора переходить к конкретным соглашениям о сокращении военных приготовлений государств. Именно этого добивается Советский Союз.

Товарищи! В результате последовательной и настойчивой миролюбивой политики нашей партии, в результате роста мощи и влияния сил мирового социализма угроза развязывания новой мировой войны отодвинута. И мы будем делать все для того, чтобы такая опасность в конечном итоге была вообще устранена.

Память о тех, кто пал в минувшей великой войне, отстаивая дело мира, ответственность и долг перед народом обязывают нас с удвоенной энергией проводить политику нашей партии, бороться за прочный мир на земле. Советский Союз и другие социалистические государства всегда будут идти в первых рядах этой самой благородной и самой необходимой борьбы.

Дорогие товарищи! Праздник Победы — это не только праздник нашей боевой славы. Чувства, которые владеют нами сегодня, разделяют сотни миллионов борцов за независимость и свободу, за мирную жизнь на всех континентах земли.

Позвольте мне по поручению Центрального Комитета Коммунистической партии Советского Союза, Президиума Верховного Совета и Совета Министров Союза Советских Социалистических Республик от всей души поздравить всех советских людей и всех наших зарубежных друзей с великим праздником Победы.

Мы поздравляем ветеранов войны, героических фронтовиков, партизан и подпольщиков, самоотверженных тружеников тыла, всех, кто потом своим и кровью приблизил радостный час победного торжества.

Мы поздравляем всех, кто возрождал разрушенные города и села, восстанавливал народное хозяйство, кто за послевоенные годы поднял страну к новым высотам культуры, научно-технического и экономического прогресса.

Мы поздравляем нашу славную молодежь, которая с честью несет принятую от отцов эстафету борьбы и труда, эстафету строительства коммунизма.

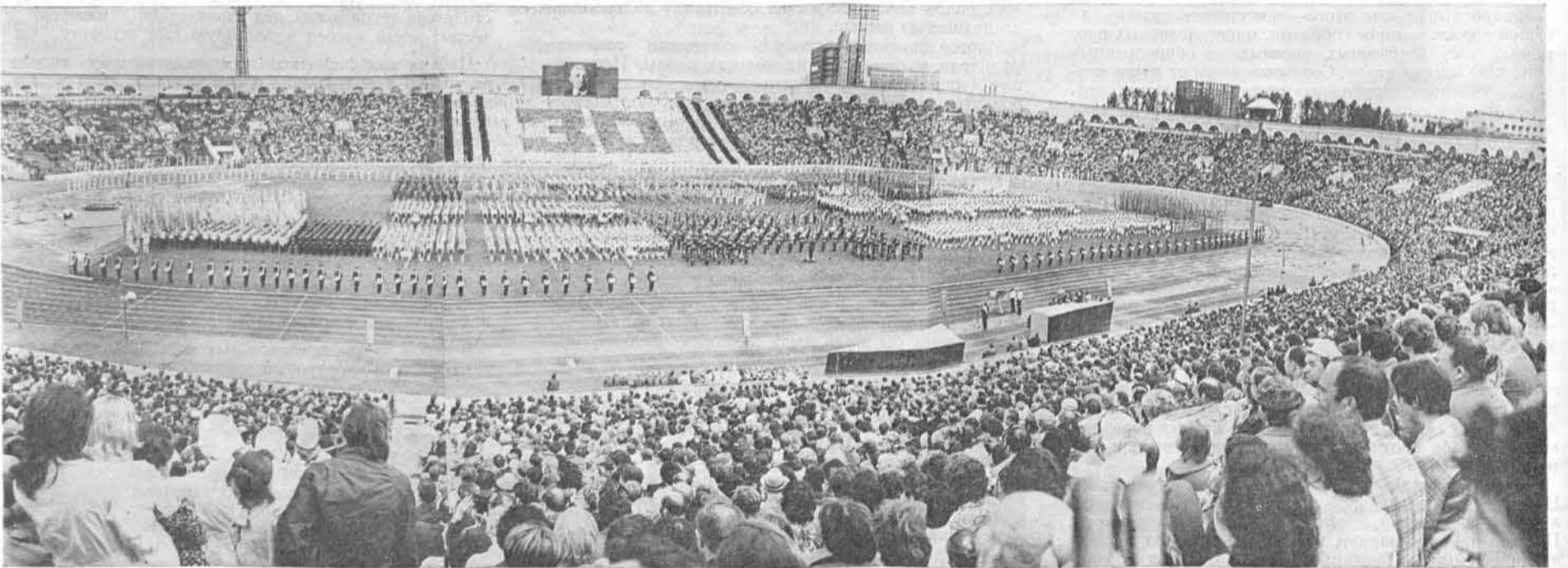
Мы поздравляем Вооруженные Силы страны, надежно охраняющие мирный труд советских людей.

Разрешите от всей души пожелать счастья каждой семье, здоровья и успехов каждому труженику страны. И пусть пламя войны никогда более не коснется нашей земли!

Слава советскому народу, народу-победителю! Да здравствует Коммунистическая партия Советского Союза — организатор и вдохновитель всех наших побед!

Пусть будет мир во всем мире!
Да здравствует коммунизм!

(Речь Л. Брежнева была выслушана с огромным вниманием и неоднократно прерывалась бурными, продолжительными аплодисментами).

Великие спортивные свята на стадионе «Динамо» было посвящено юбилею.

У нумары выкарыстаны фотаздымкі А. НІКАЛАЕВА, М. БАНДАРЫКА, У. КІТАСА, Г. УСЛАВА, М. ХАДАСЕВІЧА.

АД НАС, ЖЫВЫХ

ТЭМА ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ Ў ТВОРЧАСЦІ НАРОДНЫХ УМЕЛЬЦАУ

СТАРОНКІ МУЖНАСЦІ

Праз сотні вогненых вёсак — адбудаваных, занавя адроджаных і «былых», «забітых», на месцы якіх толькі поле, лес або помнік, — праляглі маршруты беларускіх кінадакументалістаў. Здымачная група, узначальваемая рэжысёрам У. Дашуком, пачала работу над цыклам фільмаў, аб'яднаных агульнай назвай «Лёс беларускіх Хатыняў». У аснову сцэнарыя будучых карцін пакладзена дакументальная аповесць беларускіх пісьменнікаў А. Адамовіча, Я. Брыля і У. Калесніка «Я — з вогненнай вёскі».

Перад кінамаграфістамі пастаўлена складаная і адказная задача — данесці да гледача не толькі жудасныя факты зверстваў фашыстаў, але і перадаць пацучці перажытых страшную трагедыю людзей, маці, на руках у якой забілі дзіця, дзяцей, бачыўшых, як падаюць пад кулямі іх бацька і маці. Сродкамі кіно трэба расказаць аб горкай і неўнай памяці народа, якая захавала і праз гады пранесла праўду аб фашызме.

Тэма вайны і подзвігу стала пастаянай, традыцыйнай у творчасці беларускіх кінамаграфістаў. Рэжысёр І. Вейняровіч завяршыў нядаўна паўнаметражны фільм «Магілёў. Дні і ночы мужнасці» па сцэнарыю А. Вялюгіна, прысвечаны гераічнай абароне горада на Дняпры.

Аб паэтычным слове, аб мастацтве, якое ўстала ў рады партызан, кікала іх на подзвігі, раскажа фільм маладога рэжысёра С. Лук'янчыка і сцэнарыста Б. Бур'яна. Здымае яго былы фронтвік, адзін са старэйшых аператараў рэспублікі В. Арлоў.

У Скідалі жыве былая ваенная медыцынская сястра Я. Шаўчэнка. Ёй абавязаны жыццём 250 байцоў, якіх яна пад кулямі вынесла з поля бою. Яўгенія Максімаўна адна з многіх жанчын у свеце, удастоеная спецыяльнай узнагароды міжнароднага Чырвонага Крыжа — медаля «Флорэнс Найцінгеял». Аб яе жыцці і баявым шляху раскажа стужка майстра беларускага дакументальнага кіно Ю. Марухіна.

У першыя гадзіны і дні вайны на шляху адборных фашысцкіх дывізіяў усталі абаронцы Брэста. Але сілы былі занадта няроўнымі — савецкія воіны з баямі адступалі, пакідаючы за сабой салдацкія магілы, несучы на самаробных насліках раненых. У вёсках насустрач ім выходзілі сяляне, чым маглі — дапамагалі. Стары фельчар І. Сарачынскі ў вёсцы Чарнаўчыцы арганізаваў у сваім доме своеасаблівы падпольны шпіталь, у якім, рызыкуючы жыццём, доўгі час даглядаў наля дзесяці раненых байцоў. Над фільмам аб падпольным шпіталі і яго доктары працуе рэжысёр І. Шышоў.

Будуць зняты таксама дакументальныя стужкі пра Герояў Савецкага Саюза братаў Лізюковых з Гомеля, пра партызанскага важака і дзяржаўнага дзеяча В. Казлова і іншыя.

Памяць аб гадах вайны, аб бессмяротным подзвігу савецкага народа незабыўная ў сэрцах людзей.

Я. ГАРЭЛІК.

Героіка Вялікай Айчыннай вайны, партызанскіх будняў — старонка жыцця савецкага народа, напісаная агнём і крывёй у суровыя гады вайны, навечна адлюстравана ў памяці.

Сучасныя майстры прафесійнага мастацтва і майстры народнай мастацкай творчасці з глыбокай павагай, асцярожна датыкаюцца да гэтай велічнай народнай эпопеі, ствараючы ўсё новыя і новыя гераічныя вобразы. У іх у адно цэлае зліліся былыя, успаміны ўдзельнікаў вайны і партызанскіх паходаў з народнымі легендамі і паданнямі.

Проста, ярка і вобразна вядуць свой расказ народныя ўмелыя. На маляўнічых палотнах, у дрэве, гіпсе, метале ажываюць падзеі таго суровага часу.

Успамінаючы выстаўкі народнай творчасці першых пасляваенных год, выстаўкі 1950-х гадоў і работы майстроў, прысвечаныя 30-годдзю Перамогі над фашысцкай Германіяй. Гэта летапіс у фарбах, расказ аб людзях, якія, прайшошы скрозь агонь і кроў, грукат бабё, змаглі захаваць у сабе ўсё лепшае з таго, што ўласціва чалавеку — высакароднасць душы, аптымізм, веру ў дабро, у светлую будучыню. Гэтыя рысы вызначаюць лепшыя работы народных майстроў і мастакоў-аматараў.

Добры, мудры стары адлюстраваны жлобішкім рэзчыкам Міхаілам Івінскім на пано «Ля партызанскага кастра». Стрымана, нетаропка вядзе свой расказ. Уважліва слухае яго дзяўчына, якая сядзіць побач. Колькі абавіяна ў іх тварах! Гэта людзі, адарваныя вайной ад мірнай працы.

Такія ж людзі-барацьбы паказаны і ў работах заслужанага дзеяча мастацтва, рэзчыка па дрэву з Давыд-Гарадка Канстанціна Казялко: «Партызанская тачанка», «Партызанская сувязная», «Санітарка» і іншыя.

Няма нічога ваяўнічага, жорсткага і ў вобразе дзеда Талаша, партызана дзвюх войнаў. Добрым старым чалавекам, крыху суровым паўстаў ён перад гледачамі ў работах полацкага рэзчыка Анатоля Міхеевіча, рэзчыка з вёскі Квасаўка Гродзенскай вобласці Станіслава Быка, рэзчыкаў з Міншчыны Леаніда Шостака і Апалітарыя Пупко.

Паэтычныя, аваяныя рамантыкай гераічныя вобразы, створаныя майстраў паяццяна з саломы магіляўчанкай Кацярынай Арцёмненка. Яе работы як бы ілюструюць народныя легенды і сказанні. Створаныя ёю ге-

роі скачуць на «ліхіх» конях. Гатовы да бою конік з шабляй у кампазіцыі «За Радзіму». На павозцы, у якую ўпружаны жывы конік, ратуецца ад пагоні партызан, адбіваючыся гранатамі. Гэта работа названа майстрыхай «Міхась не здаецца».

Запамінаюцца работы вэтэрана Вялікай Айчыннай вайны, цяпер загадчыка сельскага клуба ў вёсцы Каменка Рагачоўскага раёна Дзмітрыя Сталярова «Перад боем», «Пасля бою», «У зямлянцы», «На магіле сябра», «Радыстка».

Трагічным падзеям прысвечана жывапісная работа Дзмітрыя Грэкава (Ушацкі раён Віцебскай вобласці) «Вяртанне». Жанчына з дзіцем вярнулася ў родную вёску. На месцы, дзе стаяў іх дом, застаўся толькі комін. Побач, як помнік смутку, чорнае, абгарэўшае дрэва.

У работах самадзейных мастакоў, паказаных на выстаўцы ў Мінску, прысвечанай 30-годдзю Перамогі над фашысцкай Германіяй, нямала цікавых знаходак. На палатне Сцяпана Смяхохі адлюстраваны скромны абеліск. Такіх абеліскаў з зорачкай нямала на беларускай зямлі. Мастак заключае ўзгорачак з абеліскам над магілай воіна ў вянوک з палявых кветак. Гэта гучыць як сімвал народнай любові, сімвал свята захоўваемай памяці аб воінах, якія загінулі на зямлі беларускай. Эмацыянальнасць кампазіцыі дапаўняецца надпісам: «Вечная памяць вам, абаронцам Радзімы любімай нашай, ад усіх нас, хто застаўся жывым», размешчаным на стужцы, якая абвівае вянوک.

Застыла ў глыбскім смутку старая жанчына на палатне Міхаіла Чарвякова, якое мастак назваў «Пісьмо з фронту». Колькі маці атрымалі з фронту пісьмы — «пахавальныя» ў гады вайны!

Усё гэта ў работах самадзейных мастакоў гучыць як памяць, як асуджэнне жорсткасці вайны, як пратэст супраць вайны.

Аднак, народныя майстры і мастакі-аматары, прысвячаючы свае работы 30-годдзю Перамогі, звяртаюцца не толькі да ваеннай тэматыкі. Большасць работ, паказаных на шматлікіх выстаўках народнай мастацкай творчасці, аб мірным шчаслівым цяслываенным жыцці беларускага народа. На іх палотнах адлюст-

раваны прасторы калгасных палёў, добраўпарадкаваныя сядзібы, карпусы новых заводаў, партрэты лепшых людзей сацыялістычнай вытворчасці. Работы народных майстроў і самадзейных мастакоў можна аб'яднаць пад дэвізам: «Трыццаць пераможных год — чалавек, праца, шчасце!» Шчасце ў мірнай, свабоднай, натхненнай працы савецкага чалавека.

Франц ВАЛАДЗЬКО.

НА ЗДЫМКАХ: Дзмітрый СТАЛЯРОЎ. «Перад боем»; Кацярына АРЦЁМЕНКА. «У бой за Радзіму».

Фота аўтара.

ПАМЯЦЬ СЭРЦА

(Заканчэнне. Пачатак на 2—3-й стар.)

Гія, якая вызначае камуністычную ідэйнасць, калектывізм, патрыятызм, інтэрнацыяналізм і гуманізм, што сталі неад'емнымі рысамі характару савецкага чалавека, сацыялістычнага ладу жыцця, магутнай і безадмоўна дзейючай перамаганоснай духоўнай зброй.

Натуральна і заканамерна, значна далей П. Машэраў, што ў дзень 30-годдзя Перамогі з асаблівай сілай гучыць пераклічка часоў і пакаленняў. Мы славім і герояў мінулай вайны, і герояў гіганцкіх работ аднаўлення перыяду, усіх, хто цяпер праці і ўменнем сваім узводзіць няцленны помнік загінуўшым у суровай барацьбе з фашызмам — велічны будынак камуністычнага грамадства.

Разам з людзьмі старэйшых пакаленняў паўдарнаму працуе ва ўсіх сферах народнай гаспадаркі і культуры, дастойна нясе службу ў радах Узброеных Сіл наша цудоўная моладзь. Юнакі і дзяўчаты, выхаваныя Ленін-

скага камсамола, з'яўляюцца дастойнымі нашчадкамі і прадаўжальнікамі нягаснучай славы сваіх бацькоў і дзядоў.

У дзень свята Перамогі маладыя людзі, бадай, упершыню так востра адчулі, што азначае для іх пакалення Перамога. Многія з іх удзельнічалі ва ўрачыстасцях, прысвечаных слаўнаму юбілею.

Пераклікаюцца ў ранішняй цішыні хатынскія званы. З неакрытым галовамі маўкліва ідуць людзі. Яны прыйшлі сюды 10 мая, каб пакланіцца праху хатынцаў, ушанаваць памяць соцен тысяч грамадзян, замучаных фашыстамі ў гады вайны.

Ля Вянца памяці, мемарыяльнага даху-пліты і Вечнага агню застыла ганаровая пянерская варта, якая сімвалізуе непарыўную сувязь пакаленняў, пераемнасць рэвалюцыйных, баявых і працоўных традыцый савецкага народа.

Набатам гудуць званы Хатыні над месцамі спаленых дамоў. Іх зvon, як лейтматыў, уключаецца ў велічэна-жалобныя мелодыі, што

льюцца з дынамікаў. Пачынаецца мітынг працоўных Мінскай вобласці, прысвечаны 30-годдзю Перамогі. На мітынг у прамавай выступіў Старшыня Савета Міністраў Беларускай ССР Ц. Кісялёў.

Сёння, як і 30 гадоў назад, савецкія людзі з асаблівым хваляючым пацучцём вымаўляюць нягаснучае слова Перамога, сказаў Ц. Кісялёў. У гэтым слове — і слава нашай сацыялістычнай Айчыны, яе доблесных Узброеных Сіл, веліч духу і непахіснасць волі нашага народа, у ім — бясконцы боль утрат, горыч перанесеных цяжкіх нягод і нястач.

Айчынная вайна была не толькі смяротнай сутычкай дзвюх армій. Гэта была сутычка дзвюх процілеглых грамадскіх сістэм, дзвюх ідэалогій, двух светапоглядаў. Гэта была бескампрамісная барацьба сіл прагрэсу супраць варварства і цемрашальства, барацьба ідэй свабоды і гуманізму супраць ідэй рабства, насілля і расізму.

Доўгім і цяжкім быў наш шлях да перамогі, працягваў Ц. Кісялёў. Яна дасталася нам нечувана дарагой цаной. Фашысцкія захопнікі пакінулі пасля сябе змучаную, выпаленую зямлю. Толькі на ча-

сова акупіраванай тэрыторыі Беларусі яны ператварылі ў руіны і папаялішчы звыш 200 гарадоў, раённых цэнтраў, рабочых пасёлкаў, 9 200 сёл і вёсак, амаль усе прамысловыя прадпрыемствы. Загінула звыш 20 мільёнаў савецкіх людзей. Кожнага свайго чацвёртага жыхара не далічылася пасля вайны Савецкая Беларусь.

Гітлераўскія акупанты вяршылі дзікую расправу ўсюды, дзе праходзілі іх орды. Страшэнны лёс Хатыні падзялілі 627 беларускіх вёсак: яны былі поўнасцю спалены з усімі жыхарамі. Гэтым акупанты спрабавалі зламаць волю нашага народа да супраціўлення. Аднак вораг жорстка пралічыўся. Савецкі чалавек, выхаваны Камуністычнай партыяй, заставаўся верным і адданым сынам свайой Радзімы.

За гады, якія мінулі пасля вайны, карэнныя змяненні адбыліся ў міжнародным становішчы. І адбыліся яны, у першую чаргу, дзякуючы нашай перамозе. Міралюбівая ленінская знешняя палітыка, паслядоўна праводзімая Камуністычнай партыяй і Савецкай дзяржавай, гаворыць у заключэнне Ц. Кісялёў, карыстаецца нязменнай і гарачай падтрымкай прагрэ-

сіўных сіл планеты, усіх, хто змагаецца за прадухленне вайны, за тое, каб ніколі больш не паўтарылася трагедыя беларускай Хатыні, чэхаславацкай Лідзіцэ, французскага Арадура, в'етнамскай Сангмі.

А ў другой палове дня 10 мая цэнтрам свята ў горадзе-героі Мінску стаў стадыён «Дынама», дзе адбыўся спартыўны парад. Чаргуючыся са спартыўнай праграмай, на стадыёне прайшлі канцэртныя выступленні майстроў мастацтваў.

...Свет адзначае свята Перамогі. Тысячы і тысячы людзей сёння скрозь слёзы ўчытваюцца ў словы, навечна ўрэзаныя ў памяты камень: «Ніхто не забыт і нішто не забыта!» Людзі захоўваюць удзячную памяць аб загінуўшых у барацьбе з фашызмам.

Слухайце! Слухайце, аб чым расказвае нам аб тым, як у любімы горад ранняй уварвалася вайна, як змагаліся абаронцы Брэсцкай крэпасці, як адстаялі Маскву, як падалі ў гарачы снег салдаты, як у рэдкія мінулы зацішша паміж баямі ўспаміналі воіны родны дом. А потым з перамогай вярталіся з Берліна.

За чыстае неба і шчаслівае дзяцінства гэтых хлопчыкаў і дзяўчынак змагаліся і перамаглі 30 год назад воіны Краіны Саветаў. Фота К. ЯКУБОВІЧА.

9 мая ў Берліне стартвала XXVIII велагонка Міру. Пасля кальцавой «Эстафеты нацый» па Берліну гоншчыкі ўзялі курс на Магдэбург.

На першым этапе перамагла савецкая каманда, на другім — іспанцы.

Па суме двух этапаў савецкая шасцёрка ўпэўнена лідзіруе.

Новы ўсесаюзны рэкорд у бегу на 110 метраў з бар'ерамі ўстанавіў мінчанін Віктар Мяснікоў. У спаборніцтвах на Кубак Беларусі па лёгкай атлетыцы ён прабег гэтую дыстанцыю за 13,4 секунды.

Напярэдадні святкавання 30-годдзя Вялікай Перамогі над нямецка-фашысцкімі захопнікамі, група беларускіх альпіністаў зрабіла ўзыходжанне на Эльбрус. На вяршыні ўстаноўлена мемарыяльная дошка і Дзяржаўны флаг БССР. На Эльбрус таксама дастаўлены вымпелы спартыўных таварыстваў «Спартак», «Чырвоны сцяг», «Буравеснік» і СК1-Фа, спартсмены якіх штурмавалі вяршыню.

Гімнасты з Мінска Людміле Савінай Камітэтам па фізікультуры і спорту пры Савецкім Міністраў СССР прысвоена званне «Майстар спорту СССР міжнароднага класа». Людміла — студэнтка Беларускага дзяржаўнага інстытута фізікультуры, трэніруе яе Л. Міраманава.

Зборная СССР па бадмінтону ў таварскіх сустрэчах са спартсменамі Малайзіі перамагла з агульным лікам 9:7. У гэтых матчах, на думку спецыялістаў, асабліва вызначыўся мінчанін Анатоль Скрыпко.

ГУМАР

— Як твой новы дырэктар? Можна з ім працаваць?
— Цудоўны чалавек! З ім можна ўвогуле не працаваць!

— Дзе касыр?
— Ён пайшоў на скаккі.
— Як? У рабочы час?
— Так, мсье. Але гэта яго апошні шанец звесці баланс.

Фермер — новаму работніку:

— Ідзем, я пакажу табе, як даць карову.
— Можна, мне лепш пацаць з цяляці?

— Вы не скажаце, дзе тут гарадскі музей?
— Не ведаю, спытайце каго-небудзь яшчэ, я ж мясцовы.

ПАПРАўКА

У «Голасе Радзімы» № 16 у матэрыяле «Я — з вогненнай вёскі» надрукавана: «Хатыні ж, больш 600 тысяч беларускіх Хатыняў...» Трэба чытаць: «Хатыні ж, больш 600 беларускіх Хатыняў...»

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕТІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-02-80, 33-03-15, 33-01-97, 33-15-15.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі. Зак. 805.

8 мая 1945 года савецкія войскі пад кіраўніцтвам маршала Конева ўступілі ў разбураны англа-амерыканскай авіяцыяй Дрэздэн. Адным з першых загадаў камандуючага фронтам быў загад аб пошуках і выратаванні славуных твораў мастацтва Дрэздэнскай галерэі. Гэты пошук пачалі савецкія воіны і тэрмінова прыехаўшая з Масквы мастацтвазнаўца — тады маёр, а цяпер — член-карэспандэнт Акадэміі мастацтваў СССР, заслужаны дзяляч мастацтваў РСФСР Наталля Сакалова. Ніжэй ідзе інтэрв'ю Наталлі САКАЛОВАЙ карэспандэнту Агенцтва друку Навіны Гаўрылы ПЕТРАСЯНУ.

ну, якую яны знаходзілі ў паўразбураных будынках: «Можна быць, гэта Рэмбрант або яшчэ хто-небудзь з вялікіх?» У першыя пасляваенныя гады ў Дрэздэн прыехаў адзін заакаяніскі рэпарцёр. То быў час «халоднай вайны», і ён настойліва дабіваўся заганных звестак пра абыходжанне савецкіх салдат

і стала прычына: для карціны гэта было небяспечна з многіх пунктаў гледжання. Коневу надзвычай здзіўся. «Гэта ж мой самалёт, — сказаў ён, — я сам на ім лятаю, і мой экіпаж выдатны». Мой адказ выклікаў ажыўленне. «Вы — маршал, — запярэчыла я Коневу, — а яна — Мадонна». «Так, розніца

рантам і Саскійай, з «Дынарыем Кесара» Тыцыяна... Аб чым я думаю? Я думаю аб бязмежнай сіле мастацтва, закліканага аб'ядноўваць людзей, падкрэсліваць у чалавеку чалавечнае, рабіць чалавека лепшым, прыгажэйшым, больш чыстым і высакародным. Я думаю аб неабходнасці мастацтва ў жыцці людзей і аб подзвігу савецкага салдата, выхаванага ўсёй гісторыяй Савецкай дзяржавы ў традыцыях бязмежнай павягі да помнікаў сусветнай культуры. І яшчэ я думаю аб міры, аб неабходнасці міру на зямлі. Ён патрэбен нам і для таго, каб захаваць прыгажосць мастацтва для будучых пакаленняў.

ПЫТАННЕ. І апошнія пытанне. Якую карціну Вы выявілі і ўбачылі першай?

АДКАЗ. Першымі ў тунелі мы з групай афіцэраў і салдат убачылі шэдэўры Рэмбранта: «Выкраданне Ганімеда» і «Аўтапартрэт з Саскійай». Рэмбрант усміхаўся, падымаючы бакал, і глядзеў на нас позіркам мудрага і шмат зведаўшага чалавека. Помню, як цяпер, у цьмяным паўзроку каменаломні, асвятлямай слабым агеньчыкам свечкі, замерлі мы перад геніяльным творам праслаўленага галандца. Маўчалі байцы, якія прайшлі дарогамі цяжкіх выпрабаванняў. Маўчала і я, уражаная гэтай дзіўнай сустрэчай. Раптам я пачула голас старога салдата. «Таварыш маёр, — спытаў ён ціха, — за каго падымае бакал гэты мастак?». Ахопленая зусім зразумелым хваляваннем, я адказала паўжартам: «Ён падымае яго за вас, за воінаў Савецкай Арміі, якія выратавалі яго і вернуць з цемры да святла, людзям».

ВЫРАТАВАННЫЯ ШЭДЭўРЫ

са скарбамі Дрэздэнскай галерэі. «Што вы, васпан, — сказала яму са здзіўленнем пажылая жонка шахцёра, — яны неслі карціны так асяярожна, як любячая маці сваё дзіця».

ПЫТАННЕ. У першую чаргу, чапэўна, выратаваліся самыя славуныя творы? Асабліва цікава ўсё звязанае з гордасцю Дрэздэнскай галерэі — «Сіксцінскай мадоннай» Рафаэля.

АДКАЗ. Я не стала б так катэгарычна проціпастаўляць «Мадонну» іншым шэдэўрам Дрэздэнскай галерэі, хоць люблю яе больш за ўсіх. Але, вядома, «Сіксцінская мадонна» — гэта шэдэўр з шэдэўраў, адзін з самых выдатных твораў сусветнага жывапісу. Маршал Коневу прапанаваў мне накіраваць яе на «стакіянарнае лячэнне» ў Маскву самалётам. Я, вядома, спалохалася за «Мадонну»

ёсць», — смеючыся, згадзіўся са мной Конев.

ПЫТАННЕ. З тых памятных год Вы некалькі разоў бывалі ў Дрэздэне, сустракаліся з нямецкімі сябрамі. У 1963 годзе Вы ўдастоіліся высокага гонару стаць ганаровай грамадзянкай Дрэздэна. Як пісала газета «Дзі Юніён», «Дрэздэн стаў часцішкай жыцця Сакаловай, магчыма, нават вельмі важнай». Аб чым Вы думаеце кожны раз, прыязджаючы ў горад на Эльбе і наведваючы галерэю, дзе на Вас глядзяць выратаваныя для сучаснікаў і нашчадкаў героі Рафаэля, Рэмбранта, Батычэлі, Ван Дэйка, Дэга?

АДКАЗ: У кожны свой прыезд (апошні раз гэта было ў кастрычніку 1974 года) я прыходжу ў галерэю і сустракаюся з «Мадоннай» Рафаэля, з Рэмб-

ПАКАЗВАЮЦЬ ЮНЫЯ ФІЛАТЭЛІСТЫ

У Палацы культуры Белсаўпрофа ў Мінску адбылася Першая рэспубліканская юнацкая філатэлістычная выстаўка, прысвечаная 30-годдзю Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне 1941—1945 гг.

На юбілейны агляд прадставілі свае калекцыі юныя філатэлісты з усіх абласцей Беларусі. Больш як 60 стэндаў занялі работы членаў гурткаў юных філатэлістаў і індывідуальныя калекцыі. Мовай паштовых марак, канвертаў, спецагашэнняў юныя калекцыянеры расказалі аб жыцці і дзейнасці У. І. Леніна, аб камсамоле, піянерах, аб слаўнай Савецкай Арміі і перамозе савецкага народа на франтах вайны. Многія работы прысвечаны прыродзе рэспублікі, яе людзям. Дзеці расказалі аб захапленні спортам, гісторыяй, географіяй. Журы выстаўкі высока ацаніла работу юных філатэлістаў СШ № 23 г. Бабруйска, прысудзіла ім за калекцыю «Старонкі жыцця У. І. Леніна» сярэбраны медаль і прыз Міністэрства асветы БССР.

Прыз ЦК ЛКСМБ прысуджан лепшай калекцыяўнай калекцыі на грамадска-палітычную тэму — «Мой адрас — Савецкі Саюз» — клубу юных філатэлістаў магільскага Палаца піянераў. Усяго журы прысудзіла ўдзельнікам выстаўкі шэсць сярэбраных і восем бронзавых узнагарод.

Міністэрства сувязі СССР прымеркавала да адкрыцця выстаўкі выпуск спецыяльнага канверта, у паштовым аддзяленні выстаўкі карэспандэнцыя гасілася памятным штэмпелем.

Л. КОЛАСАЎ.

Гродна. Савецкая плошча.

Фота Г. УСЛАВА і А. ПЕРАХОДА.